

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT

QENDRA E SHËRBIMEVE ARSIMORE

PROVIMI ME ZGJEDHJE I MATURËS SHTETËRORE 2017

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

Lënda: Qytetari

Udhëzime të përgjithshme

- Testi përmban në total 40 pikë.
- Testi ka 20 pyetje: 10 me zgjedhje dhe 10 me zhvillim.
- Për pyetjet me zgjedhje përgjigjja e saktë vlerësohet me një pikë.
- Për pyetjet me zhvillim janë dhënë modele përgjigjesh të sakta.

- **Pyetjet me zgjedhje**

Numri i Pyetjes	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Përgjigja e saktë Varianti A	B	C	A	D	B	B	D	C	C	D
Përgjigja e saktë Varianti B	C	B	A	C	C	D	D	B	B	D

- **Pyetjet me zhvillim**

Shënim:

- Në skemën e vlerësimit të testit, për pyetjet me zhvillim janë dhënë modele përgjigjesh të sakta. Nxënësi do të marrë pikët e merituar edhe nëse ai ka dhënë përgjigje me fjalë të tjera, por që janë brenda kontekstit të përgjigjes së saktë.
- Në pyetjet me zhvillim, ku kërkohen dy, tre apo katër nga të gjitha përgjigjet e sakta të mundshme, në rast se nxënësi ka dhënë aq përgjigje të sakta sa i kërkohen nga pyetja, atëherë atij do t'i jepen të gjitha pikët maksimale me të cilat është vlerësuar pyetja.
- Nxënësi do të marrë aq pikë sa është vlerësuar pyetja edhe në rast se ai ka dhënë më shumë përgjigje të sakta nga sa i kërkohen.
- Nxënësi merr pikë duke dhënë përgjigje sipas formimit të tij edhe nga lëndët e tjera. Kalimi nga njëra pikë te tjetra e një problemi nuk e ndëshkon në pikëzim, pasi ato lidhen me njëri-tjetrin

Pyetja 11

3 pikë

- mbrojtja e pronësisë/private/publike;
- mbrojtja e bashkëpronësisë/ligjore/me vullnet të lirë(ortakëri) etj.
- kontratat/qeratat/shit-blerjet/huatë bankare (të zakonshme mes njerëzve), etj.
- trashëgimia ligjore/testamentet/ dhurimi, etj.

Shënim: Nxënësi merr pikë edhe nëse e konkretizon përgjigjen me shembull.

Nxënësi fiton:

3 pikë Nëse shkruan saktë tri kategori;

OSE

2 pikë Nëse shkruan saktë dy kategori;

1 pikë Nëse shkruan saktë një kategori;

Pyetja 12

3 pikë

- Pushteti legjislativ ushtrohet nga Kuvendi, ndërsa pushteti gjyqësor ushtrohet nga gjykatat e Republikës së Shqipërisë. Personat që kryejnë detyrën e gjyqtarit nuk mund të ushtrojnë njëkohësisht detyra të tjera, qofshin ato publike apo private.
- Kuvendi është organi që miraton ligjet e një shteti dhe gjykatat janë të detyruara të zbatojnë këto ligje në zgjidhjen e çështjeve që paraqiten para tyre. Kjo nuk do të thotë që Kuvendi/Parlamenti mund të kontrollojnë veprimtarinë e gjykatave.
- Në rast se një ligj i miratuar nga Kuvendi konstatohet si antikushtetues, Gjykata Kushtetuese ka të drejtë të gjykojë mbi kushtetutshmërinë e tij.
- Pushteti legjislativ dhe ai gjyqësor janë të pavarur nga njëri-tjetri. Asnjëri prej tyre nuk mund të ushtrojë kontroll mbi tjetrin.
- Anëtarët e Gjykatës së Lartë në Republikën e Shqipërisë emërohen me pëlqimin e Kuvendit, por kjo nuk do të thotë që gjatë ushtrimit të funksionit të tyre, këto gjyqtarë do të marrin udhëzime apo do të kontrollohen nga Kuvendi. Pasi emërohet në detyrë, gjyqtari kryen një funksion të pavarur. Asnjë nga pushtetet e tjera nuk mund të ketë kontroll mbi veprimtarinë e gjykatave.

Nxënësi fiton:

3 pikë Nëse shkruan tre elemente;

OSE

2 pikë Nëse shkruan dy elemente;

1 pikë Nëse shkruan një element;

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 13

3 pikë

Plakja masive e popullsisë që shoqërohet me:

- pakësimin e fuqisë punëtore në tregun e punës;
- rritjen shpenzimeve për pensionet/kujdesi për të moshuarit;
- pakësimin e numrit të nxënësve/e fondeve publike;
- rritjen e shpenzimeve për shëndetësinë, etj.

Nxënësi fiton:

3 pikë Nëse shkruan tre pasoja;

OSE

2 pikë Nëse shkruan dy pasoja;

1 pikë Nëse shkruan një pasojë;

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 14

3 pikë

- njohja/ respektimi,/zbatimi i rregullores së shkollës;
- përmbushja e detyrimeve ndaj shkollës;
- pajisja me mjete shkollore të domosdoshme për orën e mësimi;
- respektimi orarit;
- frekuentimi i rregullt i procesit mësimor;
- përgjegjësia për mirëmbajtjen e mjediseve dhe mjeteve shkollore;
- respektimi i figurës së mësuesit/personelit shkollor;
- respektimi i nxënësve të tjerë, etj.

Nxënësi fiton:

3 pikë Nëse shkruan tri përgjegjësi;

OSE

2 pikë Nëse shkruan dy përgjegjësi;

1 pikë Nëse shkruan një përgjegjësi;

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 15**3 pikë**

- Parimi i kujdesit është marrja e vendimeve dhe e veprimeve të nevojshme për të pakësuar rrezikun mjedisor, për të parandaluar dhe pakësuar në kohën e duhur çdo dëmtim të ardhshëm të mjedisit.
- “Parimi i parandalimit” është përzgjedhja dhe miratimi i variantit më të mirë, që në fazën fillestare të vendimmarrjes, për të shmangur ndikimet e dëmshme të një veprimtarie në mjedis.
- “Parimi i riaftësimit” është domosdoshmëria për të riparuar dëmet mjedisore të shkaktuara nga vetë personat fizikë e juridikë dhe për të përtëritur dhe riaftësuar mjedisin e dëmtuar.
- Parimi “Ndotësi paguan”/ nënkupton koston që paguan ndotësi për përmirësimin e një mjedisi të ndotur dhe për kthimin e tij në një gjendje të pranueshme.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** Nëse shkruan domethënien e tre parimeve;
OSE
2 pikë Nëse shkruan domethënien e dy parimeve;
1 pikë Nëse shkruan domethënien e një parim;
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 16**3 pikë**

- a) Një gjendje e mirëqenies fizike, mendore dhe shoqërore, në të cilën individi mund të përballojë sëmundjen, dhimbjen apo paaftësinë.
- b)

- E drejta për të gëzuar shëndet është një e drejtë e çdo individi pasi përbën një ndër të drejtat themelore të njeriut. Kjo e drejtë është e garantuar dhe e mbrojtur nga Kushtetuta e vendit tonë si dhe nga akte të tjera ndërkombëtare të cilat mbrojnë të drejtat e njeriut. Për shkak të rëndësisë që përfaqëson kjo e drejtë, sipas ligjit shteti është i detyruar që nëpërmjet organeve të tij dhe akteve ligjore që ai nxjerr, të sigurojë mbrojtjen e shëndetit të çdo qytetari.
- Çdo qytetar ka të drejtën të përfitojë nga sigurimet shëndetësore dhe kësaj të drejte i përgjigjet detyrimi që ka shteti për ta garantuar atë. Një nga mënyrat si shteti garanton të drejtën e qytetarëve për shëndet, është nëpërmjet sigurimeve shëndetësore, e cila mundëson një përkujdesje për shëndetin.
- Shteti mbron të drejtën e shëndetit të qytetarëve nëpërmjet detyrimit për të ofruar të shërbim shëndetësor falas.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** Nëse shkruan saktë përkufizimin dhe dy aspekte nga mbrojtja
OSE
2 pikë Nëse shkruan saktë përkufizimin dhe një aspekt nga mbrojtja
2 pikë Nëse shkruan saktë dy aspekte nga mbrojtja;
1 pikë Nëse shkruan përkufizimin;
1 pikë Nëse shkruan një aspekt nga mbrojtja;
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 17**3 pikë**

- Informacion mbi ushqimin e shëndetshëm. (Duhet të jemi të informuar për ushqimet që na bëjnë mirë dhe për ato që janë të dëmshme.)
- Kontrolli i cilësisë së ushqimit. (Është shumë e rëndësishme që të përzgjedhim ushqimet më të shëndetshme për organizmin tonë. Këtë duhet ta bëjmë pavarësisht planeve të momentit për t'u dobësuar apo shëndoshur. Është e nevojshme të konsumojmë një shumëllojshmëri ushqimesh çdo ditë, për të siguruar maksimumin e lëndëve ushqyese.)
- Kontrolli i sasisë së ushqimit që konsumohet. (Është e rëndësishme të kontrollohet sasia e ushqimit që konsumohet gjatë ditës. Organizmi i njeriut ka nevojë për të gjitha llojet e ushqimeve; e rëndësishme është të mbahet nën kontroll sasia e konsumuar për të parandaluar problemet me shëndetin.)
- Ruajtja e intervaleve kohore midis vakteve që konsumohen. (Specialistët rekomandojnë që të konsumohet ushqim disa herë gjatë ditës dhe në sasi të vogla, në mënyrë që organizmi të jetë në kushte pune gjatë ditës. Kjo gjithashtu, parandalon krijimin e ndjenjës së urisë, e cila do të sillte konsumimin e sasive të mëdha të ushqimit.)

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** Nëse shkruan tre prej pikave të mësipërme;
OSE
- 2 pikë** Nëse shkruan dy prej pikave të mësipërme;
- 1 pikë** Nëse shkruan një moment pikave të mësipërme;
- 0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 18 **3 pikë**

- sinjale të përparësisë/ me forma(ngjyra) të ndryshme;
- sinjale të ndalimit/ forma rrethore me kontur të kuq, me sfond të bardhë;
- sinjale të detyrimit/të ndalimit/ forma rrethore me kontur të kuq, me sfond blu;

Shënim: Nxënësi merr pikë edhe nëse shprehet me nga një shembull për secilën kërkesë.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** Nëse shkruan saktë të tre sinjalet e kërkuara;
OSE
- 2 pikë** Nëse shkruan saktë dy nga sinjalet e kërkuara;
- 1 pikë** Nëse shkruan saktë një nga sinjalet e kërkuara;
- 0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19 **3 pikë**

- e drejta për dëmshpërblim;
- e drejta e edukimit;
- e drejta e marrjes së informacionit;
- e drejta e përdorimit të shërbimeve publike;
- e drejta e mbrojtjes ligjore;
- e drejta e organizimit në shoqata ose bashkime për mbrojtjen e interesave të konsumatorëve/ e drejta e përfaqësimit në organet vendimmarrëse.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** Nëse shkruan tri nga të drejtat e kërkuara;
OSE
- 2 pikë** Nëse shkruan dy nga të drejtat e kërkuara;
- 1 pikë** Nëse shkruan një nga të drejtat e kërkuara;
- 0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 20 **3 pikë**

- lidhja e saj me politika të caktuara ndaj imigrantëve;
- mungesa e profesionalizmit të gazetarëve;
- paragjykimi i vetë medias për besimin mysliman;
- nxitja nga qarqe dashakeqëse ndaj besimit mysliman;
- interesat e biznesit të medias, etj.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** Nëse shkruan tri nga arsyet;
OSE
- 2 pikë** Nëse shkruan dy nga arsyet;
- 1 pikë** Nëse shkruan një nga arsyet;
- 0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.